Stockholms läns sjukvårdsområde
Närsjukvårdsdirektören

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-01-13

SLSO 2025-0333

Vårdöverenskommelse om psykiatrisk akut- och heldygnsvård för Stockholms läns sjukvårdsområde 2025

I ärendet föreslås att Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) tecknar en vårdöverenskommelse att bedriva psykiatrisk akut- och heldygnsvård som omfattar hela Region Stockholm från och med 1 mars 2025 till och med 31 december 2025.

Beslutsunderlag/bakgrund
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 20 juni 2023 att all psykiatrisk akut- och heldygnsvård från och med 2025 ska bedrivas av Region Stockholms egenägda vård, Stockholm läns sjukvårdsområde (SLSO). Beslutet fattades mot bakgrund av hälso- och sjukvårdsförvaltningens (HSF) utredning av om det är lämpligt att låta SLSO bedriva all psykiatrisk heldygnsvård. Bakgrunden är i första hand att enbart regionägd vård har rätt att bedriva vård enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT. HSF har identifierat en rad fördelar med att låta SLSO bedriva all heldygnsvård vilka sammantaget väger upp nackdelarna med att inte upphandla någon heldygnsvård.

De huvudsakliga skälen till beslutet från hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) är:

- färre övergångar mellan olika vårdgivare (HSL-vård och LPT).
- vårdavdelningar där patienterna kan vårdas hela vårdtiden, oavsett vårdform, ger kvalitetsvinster och möjligheter till bättre resursanvändning.
- bättre förutsättningar för att skapa differentierad heldygnsvård.
- bättre förutsättningar att tillgodose krav gällande patientsäkerhet och arbetsmiljökrav vid hot- och våldssituationer.
- bättre överblick över heldygnsvårdens form och organisation.
- ge bättre förutsättningar att fördela, dimensionera, organisera den psykiatriska heldygnsvården inom Region Stockholm.

Utifrån ovanstående har hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) tagit fram en överenskommelse som avser beställning av psykiatrisk akut- och heldygnsvård inom SLSO 2025.

Beställningen av akut- och heldygnsvård för vuxenpsykiatrin har tidigare beställts per klinik med separata överenskommelser. Från 1 mars 2025 kommer beställningen av antalet vårdplatser ske samlat till hela vuxenpsykiatrin.

Förändringen av styrningen bedöms ge bättre möjlighet för SLSO att organisera, dimensionera och planera akut- och heldygnsvården för den vuxenpsykiatriska vården
I överenskommelsen styrs inte hur SLSO väljer att fördela sina vårdplatser mellan de olika vuxenpsykiatriska klinikerna. I överenskommelsen ställs däremot krav på att konsolidera den vuxenpsykiatriska akut- och heldygnsvården till färre utbudspunkter för att säkerställa kvalitet, samordning och effektivt resursutnyttjande.

I överenskommelsen ges också ett uppdrag till SLSO att, i dialog med HSF, utifrån vårdbehov identifiera vilken heldygnsvårdskapacitet som är nödvändig. I takt med att intensiv öppenvård utvecklas för att bättre omhänderta de svåraste sjuka patienterna kan behovet av heldygnsvård minska. Denna omställning ska noggrant följas, liksom beläggningsgraden i heldygnsvården, för att dimensionera heldygnsvårdskapaciteten på rätt sätt utifrån vårdbehov. Denna utveckling ligger i linje med omställningen till nära vård där vård ska erbjudas patienten i öppen vård i patientens närmiljö.

För barn- och ungdomspsykiatrin, ätstörningsvården, beroendevården och den rättspsykiatriska vården kommer beställningen av akut- och heldygnsvården fortsatt ske per klinik med separata överenskommelser.

Den totala ersättningen för samtliga vårdområden avseende psykiatrisk akut- och heldygnsvård för 2025 är 2 928 mkr. Detta är en utökning/uppräkning av överenskommelsen med 334 mkr (13 %) jämfört med 2024. Uppräkningen av ersättning förklaras av utökade uppdrag, ersättning för nationellt högspecialiserad vård samt indexuppräkning.

Förvaltningens motivering till förslaget
Förvaltningen ser positivt på att ta emot uppdraget att bedriva psykiatrisk akut- och heldygnsvård som omfattar hela Region Stockholm från och med 1 mars 2025. Förvaltningen gör bedömningen att föreslagen vårdöverenskommelse ger förutsättningar för SLSO att ge psykiatrisk heldygnsvård till hela Region Stockholm.

Förslaget innebär att SLSO kan fortsätta arbetet med att anpassa antalet vårdplatser utifrån vårdbehov och utveckla arbetssätt som minskar behov av heldygnsvård. Detta sker bland annat genom att SLSO fortsätter utveckla och utvärdera vård och behandling via specifika vårdprocesser och ser över nuvarande utbudspunkter för att säkerställa kvalitet, samordning och effektivt resursutnyttjande.

Förslaget till vårdöverenskommelse innebär också att SLSO får i uppdrag att ta fram en planering för hur konsolidering av den vuxen psykiatriska slutenvården kan ske i samråd med hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Detta kommer att beaktas och samplaneras med den utveckling som ska ske enligt den nya vårdöverenskommelsen för den psykiatriska öppenvården.

Konsekvenser för patienter och medarbetare
Beslutet innebär positiva effekter för patienterna inom den psykiatriska heldygnsvården då den omfattar all psykiatrisk heldygnsvård inom Region Stockholm.

Beslutet innebär också bättre förutsättningar att tillgodose krav gällande patientsäkerhet och arbetsmiljökrav vid hot- och våldssituationer.

Utifrån de nya uppdragen, framförallt inom ätstörningsvården och beroendevården, har rekrytering skett av nya medarbetare.

Ekonomiska konsekvenser
Beställning av heldygnsvårdsplatser inom vuxenpsykiatrin är oförändrad för 2025 och uppgår till 648 platser inklusive länsakuten. Ersättningen uppgår till 1 787 mkr. Uppräkningen jämfört med föregående år motsvarar 9 % och förklaras av utökade uppdrag inom nationellt högspecialiserad vård samt årlig indexuppräkning av befintliga vårdplatser.

Beställning av akut- och heldygnsvård för beroendevård, länsövergripande beroendeakut och Maria ungdom omfattar totalt 91 vårdplatser vilket är en utökning med 18 vårdplatser. Den totala ersättningen uppgår till 265 mkr. Uppräkningen jämfört med föregående år är 74 mkr (39 %) och förklaras till stor del av utökade uppdrag i samband med avvecklandet av Prima Maria Beroende per 2024-12-31. SLSO:s nämnd fattade beslut 2024-06-25 (2024-1942) om en tilläggsöverenskommelse. Överenskommelsen syftade till att ge Beroendecentrum Stockholm förutsättningar att uppfylla det utvidgade uppdraget och successivt förbereda sig inför avvecklingen av det upphandlade avtalet.

Beställningen för barn- och ungdomspsykiatrin omfattar totalt 33 heldygnsvårdsplatser Den totala ersättningen för heldygnsvårdsplatser inom barn- och ungdomspsykiatrin uppgår till 198 mkr. Uppräkningen jämfört med föregående år är 19 mkr (11 %). Detta avser till störst delen ersättning för nationellt högspecialiserad vård.

Beställningen för ätstörningsvården för avseende barn och vuxna omfattar 40 heldygnsvårdsplatser. Den totala ersättningen uppgår till 138 mkr. Uppräkningen jämfört med föregående år är 56 mkr (146 %). Detta avser utökade uppdrag i samband ned avveckling av vårdavtal med den privata

vårdgivaren Mandolean AB samt ersättning för nationellt högspecialiserad vård. SLSO:s nämnd fattade beslut 2024-04-16 (2024-1318) om en tilläggsöverenskommelse. Överenskommelsen syftade till att möjliggöra successivt övertagande av patienter som vårdats inom öppen- samt heldygnsvård inför avvecklingen av det upphandlade avtalet.

Beställningen för rättspsykiatrin omfattar totalt 218 heldygnsvårdsplatser. Den totala ersättningen för heldygnsvårdsplatser för rättspsykiatrisk vård uppgår till 539 mkr**.** Detta är en ökning med 13 mkr (2,5 %) och avser indexuppräkning.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Beslutet innebär förbättrade förutsättningar att erbjuda jämlik vård inom den psykiatriska heldygnsvården.

Miljökonsekvenser
Beslutet innebär oförändrade konsekvenser för miljön.

Förslag till beslut
Nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att uppdra åt närsjukvårdsdirektören att teckna vårdöverenskommelse för psykiatrisk akut- och heldygnsvård som omfattar hela Region Stockholm från och med 2025-03-01, samt

att uppdra åt närsjukvårdsdirektören att ta fram en planering för hur konsolidering och anpassning av antalet vårdplatser ska ske.

Maria Ohlson Andersson
Närsjukvårdsdirektör

Anna Stenseth
Verksamhetsområdeschef Psykiatri och Habilitering

Bilaga; Vårdöverenskommelse om akut- och psykiatrisk slutenvård i Region Stockholm (HSN 2024-0761)